



## **DISGRIFIAD SWYDDOGAETH**

### **CYNGHORYDD BWRDEISTREF SIROL C. LISLES**

Mae'r Disgrifiad Swyddogaeth yma'n berthnasol i'ch swyddogaeth yn:

- Aelod Etholedig
- Aelod o'r Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant

### **EICH SWYDDOGAETH YN AELOD ETHOLEDIG**

**Yn atebol:**

- I'r Cyngor llawn
- I'r Etholwyr

### **Diben a Gweithgaredd y Swyddogaeth:**

**Cynrychioli a bod yn gefn i'ch etholwyr a'ch cymunedau:**

- Cynrychioli buddiannau eich Adran Etholiadol.
- Hyrwyddo'r Cyngor yn eich Adran Etholiadol a'r cymunedau rydych chi'n eu gwasanaethu.
- Bod yn ddolen gyswllt â'r gymuned ynghylch strategaethau, gwasanaethau, polisiau a gweithdrefnau'r Cyngor.
- Cynrychioli etholwyr unigol a sefydliadau/mudiadau lleol, gan fynd ar ôl achosion unigol ar eu rhan a gwasanaethu pawb mewn modd teg a chyfartal.
- Cysylltu ag Aelodau Gweithredol, Aelodau eraill o'r Cyngor, Swyddogion y Cyngor a sefydliadau partner i sicrhau bod anghenion y cymunedau lleol yn cael eu hadnabod, eu deall a'u diwallu.
- Hyrwyddo goddefgarwch a chydlynid yn y cymunedau lleol.
- Ymateb i unrhyw gwestiynau gan y cyhoedd (yn ôl yr angen) yng nghyfarfodydd y Cyngor.

## **Dod i benderfyniadau, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor:**

- Cymryd rhan yng nghyfarfodydd y Cyngor llawn, dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor.
- Parchu egwyddorion democratiaeth a chyfrifoldeb ar y cyd ynglŷn â dod i benderfyniadau.
- Hyrwyddo trefniadau effeithiol ac effeithlon parthed darparu gwasanaethau'r Cyngor a gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Bod yn effro i'r Polisi Diogelu Corfforaethol a chynorthwyo'r Cyngor i gydymffurfio ag ef.

Dolen gyswllt i'r polisi:

<http://inform/en/policiesandprocedures/otherpolicies/corporatesafeguardingpolicy.pdf>

## **EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR CRAFFU – ADDYSG A CHYNHWYSIANT**

### **Yn atebol:**

- I'r Cyngor llawn
- I'r Cyhoedd
- I Gyrrff Rheoleiddio Allanol
- I Gadeirydd y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant

### **Cyfrifoldebau:**

- Mynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant, a bod yn gyfarwydd â'i gylch gorchwyl.
- Cynorthwyo ynglŷn â chyfeiriad ac arweiniad ar gyfer y broses graffu, gan adolygu'n barhaus ei chyflawniad o fewn fframwaith ehangach y Cyngor ar gyfer dod i benderfyniadau gwleidyddol.
- Cymryd rhan weithredol i baratoi Rhaglenni Gwaith ar gyfer y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant, a'i Weithgorau, fel y bo'n briodol.
- Mynychu cyfarfodydd yn rheolaidd o'r Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant, a'r Gweithgorau sy'n codi o hynny, fel y bo'n briodol, gan ofalu bod yr holl waith gofynnol yn cael ei gyflawni'n briodol ac o fewn amser rhesymol.
- Cyfrannu at waith y Pwyllgor a'r Gweithgorau Craffu, fel y bo'n briodol ac yn angenrheidiol.
- Cadw yn gyfarwydd â'r holl faterion sydd i'w trafod yn rhan o Raglen Waith y Cabinet, a'r Hysbysiadau o Benderfyniadau sy'n codi o gyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, er mwyn nodi cysylltiadau posibl â'r broses graffu.

- Arfer yr hawl i 'alw i mewn', er mwyn ailystyried penderfyniadau sydd wedi'u gwneud, ond sydd heb eu gweithredu eto gan yr Adain Weithredol yn unol ag Adran 17 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor.
- Galw'r Adain Weithredol i gyfrif, fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn y gwasanaethau trwy:
  - Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a chyflawniad yr Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgorau, a Swyddogion y Cyngor.
  - Adolygu a chraffu ar gyflawniad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau cyflawni, a/neu feysydd gwasanaeth penodol.
  - Monitro cyflawniad yn erbyn strategaeth y gyllideb.
- Gwneud cais bod Aelodau Cabinet a/neu Swyddogion yn ymddangos ger bron y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant fel y bo'n briodol, er mwyn ateb cwestiynau am eu gweithgareddau mewn perthynas â gwaith craffu.
- Cyflwyno tystiolaeth/cyngor/cynigion sy'n codi yn sgil y broses graffu i'r Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgor priodol a/neu'r Cyngor.
- Dadansoddi goblygiadau'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn adroddiadau monitro'r gyllideb, o ran rheoli adnoddau'r Cyngor yn effeithiol, a'i chysylltiadau â chyflawniad gwasanaethau.
- Adrodd i'r Cyngor a'r Cabinet ar faterion y gyllideb yn dilyn proses ymgynghori statudol.
- Cymryd rhan, yn ôl y gofyn, yng ngwaith paratoi Adroddiadau Blynyddol sy'n nodi'r gwaith sydd wedi'i wneud a chyflawniadau'r Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant a'i Weithgorau.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Aelodau Craffu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses graffu.
- Monitro hynt gwaith a chyflawniad y gwasanaethau unigol a chyrff/sefydliadau allanol priodol, gan gynnwys pwyllgorau ar y cyd.
- Gwerthuso a fo'r polisiâu, strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn gwireddu, gyda threigl amser, y canlyniadau sydd wedi'u bwriadu ar gyfer pobl leol.
- Mynd ati i ymgysylltu â'r gymuned a sefydliadau lleol er mwyn cael eu barn ar faterion neu gynigion sy'n effeithio ar yr ardal, ac, os yw hynny'n briodol, eu hannog i fynd i gyfarfodydd craffu.
- Gofalu bod y broses graffu yn cyfrannu at hybu lles yn y gymuned, a bod gwasanaethau cyhoeddus yn ymateb i anghenion y bobl.
- Adolygu a chraffu ar gyflawniad asiantaethau allanol, trwy ddatblygu dull o fynd ati dan bartneriaeth trwy ddulliau craffu ar y cyd.
- Yn unol â Gorchymyn Rhif 1 Personau Dynodedig (Llywodraeth Leol (Cymru) Mesur 2011) fel y bo'n briodol, gofyn am wybodaeth ac ymatebion gan y "personau dynodedig" priodol, a gwahodd y personau hynny / person hwnnw i fynychu cyfarfod/cyfarfodydd o'r Pwyllgor, yn ôl y gofyn.

- Pennu meysydd polisi neu dangyflawni y mae angen eu gwella, ceisio cymorth arbenigol, a darparu tystiolaeth, cyngor, argymhellion a chynigion i'r Cyngor neu'r Adain Weithredol eu trafod.
- Monitro hynt a chyflawniad unrhyw fater o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant neu'r Gweithgorau, sy'n effeithio ar yr ardal neu'i thrigolion, ac os y farn yw bod hynny'n angenrheidiol, ymgymryd ag ymchwiliad manwl a thrylwyr i fesur y canlyniadau neu'r trefniadau ar gyfer cynnal gwasanaethau.
- Unrhyw ddyletswyddau perthynol eraill y mae Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant yn eu pennu.

### **DATBLYGU AELODAU**

- Cydymffurfio â Chod Ymddygiad y Cyngor, a chynnal y safonau gorau posibl o ran ymddygiad a moeseg yn y ffordd byddwch chi'n ymgymryd â'ch dyletswyddau.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Rheoli Datblygu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses Rheoli Datblygu.
- Dealltwriaeth gadarn o'r Cod Arfer Dda mewn perthynas â'r Pwyllgor Rheoli Datblygu, a pharchu'r darpariaethau sydd iddyn nhw.
- Ymgymryd â hyfforddiant mewn perthynas â diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl ac anghenion hyfforddiant ychwanegol, e.e. mewn perthynas â'ch swyddogaeth briodol a fydd yn cael sylw yn rhan o'ch Adolygiad Datblygiad Personol parhaus.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu er mwyn gwella'ch dealltwriaeth o'ch swyddogaeth ar Bwyllgorau/Cyrff Allanol ac ati, byddwch chi wedi'ch penodi iddyn nhw.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu ar gyfer Aelodau/Cynghorwyr.

### **GWERTHOEDD**

- Ymrwymo wrth werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:
  - Bod yn agored a thryloyw
  - Bod yn onest a dilwgr
  - Bod yn oddefgar a pharchus
  - Bod yn anwahaniaethol a theg
  - Derbyn gwahaniaeth mewn diwylliant
  - Cynaliadwyedd

Llofnod..... C Lises.....

Enw..... C Lises.....

Dyddiad .....